

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Факультет фізичного виховання, спорту і здоров'я

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні Вченої ради
УДУ імені Михайла Драгоманова
Протокол № 4
Голова вченої ради,
ректор, академік В.П. Андрущенко

«24» жовтня 2024 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
ТА МАСОВОГО СПОРТУ В
УДУ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА**

Київ – 2024 р.

Положення підготовлено робочою групою у складі:

професор, декан факультету фізичного виховання, спорту та здоров'я
О. В. Тимошенко;

доцент кафедри теорії та методики фізичного виховання, голова навчально-методичної ради факультету фізичного виховання, спорту та здоров'я
Л. В. Масенко;

доцент кафедри олімпійського та професійного спорту, к.пед.н., доцент
Т. К. Бондар;

доцент кафедри теорії та методики фізичного виховання, к.пед.н.
М. В. Євтушок.

I. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ

1.1. Положення про організацію фізичного виховання і масового спорту в УДУ імені Михайла Драгоманова (далі – Положення) визначає порядок та методичні засади організації занять з фізичного виховання та спорту в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова (далі – Університет).

1.2. У Положенні наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

- фізична культура – діяльність суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, спрямована на забезпечення рухової активності людей з метою їх гармонійного, передусім фізичного, розвитку та ведення здорового способу життя. Фізична культура має такі напрями: фізичне виховання різних груп населення, масовий спорт, фізкультурно-спортивна реабілітація;
- фізичне виховання різних груп населення – напрям фізичної культури, пов'язаний з процесом виховання особи, набуттям нею відповідних знань та умінь з використання рухової активності для всебічного розвитку, оздоровлення та забезпечення готовності до професійної діяльності та активної участі в суспільному житті;
- масовий спорт (спорт для всіх) – діяльність суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, спрямована на забезпечення рухової активності людей під час їх дозвілля для зміцнення здоров'я;
- фізична реабілітація – комплекс заходів, спрямованих на відновлення втраченої чи послабленої рухової функції після захворювання або травми;
- спортивне тренування – спеціалізований напрям процесу фізичного виховання в окремому виді спорту;
- фізичний розвиток – складова фізичного стану людини. За допомогою фізичних вправ його можна спрямовувати в оптимальному для особи напрямку, забезпечити гармонійне співвідношення форм і функцій організму, підвищити працездатність;
- рухова (фізична) активність – є провідним фактором оздоровлення людини, яка спрямоване на стимулювання захисних сил організму, на підвищення потенціалу здоров'я та є невід'ємною частиною здорового способу життя, що впливає на всі сторони життєдіяльності людини.

1.3. Положення розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про фізичну культуру і спорт»; Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 04 листопада 2020 р. № 1089; Стратегії розвитку фізичного виховання та спорту серед студентської молоді на період до 2025 року, затвердженої Наказом Міністерства освіти і науки України від 15 лютого 2021 року №193; Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2024 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 1 березня 2017 р. № 115; Стратегії національно-патріотичного

виховання, затвердженої Указом Президента України від 18 травня 2019 року № 286/2019; загальнонаціональній програмі «Здорова Україна»; «Концепції розвитку щоденного спорту в закладах освіти» (Наказ Міністерства освіти і науки України, Міністерства молоді та спорту України від 27.10.2021 № 1141/4088 «Про затвердження Концепції розвитку щоденного спорту в закладах освіти»), яка набула чинності 1 січня 2022 року; Постанови Кабінету Міністрів України № 1045 від 09.12.2015 р. «Про затвердження Порядку проведення щорічного оцінювання фізичної підготовленості населення України» (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 6 червня 2018 р. № 461); рекомендацій Всесвітньої організації охорони здоров'я, Ради Європи, Європейського Союзу та інших нормативно-правових актів, які орієнтовані на розвиток фізичного виховання у закладах вищої освіти.

1.4. Організація в Університеті освітнього процесу з фізичного виховання реалізується згідно з вимогами державного стандарту, галузевих стандартів та стандартів вищої освіти, 1.7 пункту статуту Університету, затверджених в установленому законодавством порядку.

Організація масового спорту в Університеті здійснюється на підставі державних програм розвитку спорту в Україні, річних планів спортивно-масових заходів з видів спорту Міністерства освіти і науки України, Міністерства молоді та спорту України, календарного плану спортивних заходів факультету фізичного виховання, спорту і здоров'я та Центру молодіжної політики та соціальних комунікацій.

1.5. Загальне керівництво організацією освітнього процесу з фізичного виховання та масового спорту в Університеті здійснює ректор університету. Завдання організації освітнього процесу з фізичного виховання покладаються на проректора з навчально-методичної роботи, який забезпечує підготовку управлінських рішень щодо створення необхідних умов для реалізації завдань означеної галузі.

Безпосередню організацію освітнього процесу з фізичного виховання в Університеті здійснює декан факультету фізичного виховання, спорту і здоров'я за участю Центру молодіжної політики та соціальних комунікацій і деканів факультетів.

1.6. Метою фізичного виховання та масового спорту в Університеті є:

- формування у здобувачів вищої освіти компетенцій з фізичного і спортивного виховання, фізичної реабілітації, масового спорту як основи їх повноцінної, гармонійної та безпечної життєдіяльності, застосування набутих здатностей впродовж життя в особистій, освітній та професійній діяльності, в побуті та сім'ї;

- сприяння розвитку у здобувачів освіти належного рівня показників їх функціональних та морфологічних можливостей організму, фізичних якостей, моторно-рухових здібностей, громадянської активності та працездатності;

- підготовка здобувачів освіти до участі у різноманітних спортивних заходах на університетському, державному й міжнародному рівнях.

1.7. Заняття з фізичного виховання та масового спорту в Університеті мають сприяти формуванню у здобувачів вищої освіти потреби в дотриманні здорового способу життя, профілактики гіподинамії, підвищенню стресостійкості, готовності до ефективної професійної діяльності та захисту та самозахисту в умовах воєнних дій та загального зниження рівня здоров'я населення.

З метою підвищення мотивації здобувачів освіти до активної участі у освітньому процесі з фізичного вдосконалення в спортивно-масових та фізкультурно-оздоровчих заходах факультетом фізичного виховання та спорту:

- створено умови для вибору здобувачами освіти у відповідності до власних інтересів та індивідуальних потреб виду рухової активності та участі в спортивно-масових заходах Університету;
- організовано залучення здобувачів освіти до виконання студентської науково-дослідної діяльності з фізичного виховання.

II. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА МАСОВОГО СПОРТУ В УНІВЕРСИТЕТІ

Організація освітнього процесу з фізичного виховання та масового спорту в Університеті здійснюється на :

Загальнодержавних засадах:

- визнання фізичної культури і спорту як пріоритетного напрямку гуманітарної політики держави;
- визнання фізичної культури як важливого чинника всебічного розвитку особистості та формування здорового способу життя;
- визнання спорту як важливого чинника досягнення фізичної та духовної досконалості людини, формування патріотичних почуттів у громадян та позитивного міжнародного іміджу держави;
- забезпечення гуманістичної спрямованості та пріоритету загальнолюдських цінностей, справедливості, взаємної поваги та рівності;
- гарантування рівних прав та можливостей громадян у сфері фізичної культури і спорту;
- створення безпечних умов для життя та здоров'я осіб, які займаються фізичною культурою і спортом;
- сприяння безперервності та послідовності занять фізичною культурою і спортом громадян різних вікових груп;
- утвердження етичних та моральних цінностей фізичної культури і спорту;
- створення умов для соціального та правового захисту громадян у сфері фізичної культури і спорту;

- забезпечення підтримки громадських організацій фізкультурно-спортивної спрямованості;
- забезпечення різноманітності, високої якості та доступності фізкультурно-спортивних послуг для громадян;
- забезпечення належних умов для підтримки та розвитку напрямів фізичної культури і спорту;
- забезпечення доступу інвалідів до занять фізичною культурою та спортом;
- заохочення благодійної діяльності у сфері фізичної культури і спорту;
- орієнтування на сучасні міжнародні стандарти у сфері фізичної культури і спорту, поєднання вітчизняних традицій і досягнень із світовим досвідом у цій сфері;

Загальноуніверситетських засадах:

- формування у здобувачів вищої освіти компетенцій з фізичного виховання, фізичної реабілітації, масового спорту як компонентів їх повноцінної, гармонійної та безпечної життєдіяльності;
- набуття здобувачами освіти досвіду ціннісного ставлення до здорового способу життя в особистій, освітній та професійній діяльності, в побуті та сім'ї;
- створення умов для підтримання належного рівня фізичного стану здобувачів освіти, зокрема показників здоров'я, фізичної працездатності та рухової активності;
- сприяння розвитку професійних, світоглядних та громадянських якостей здобувачів освіти;
- створення належних умов для підготовки та участі здобувачів освіти у різноманітних спортивно-масових та фізкультурно-оздоровчих заходах;
- забезпечення пріоритетності освітньої спрямованості процесу фізичного виховання та функціонального фактору в оцінюванні фізичного стану здобувачів освіти;
- орієнтація на багатоукладність, що передбачає створення в Університеті умов для широкого вибору здобувачами засобів фізичного виховання та спорту, які відповідали б їх запитам, інтересам, стану здоров'я, руховій підготовленості, спортивній кваліфікації, а також забезпечення диференціації та індивідуалізації освітнього процесу у галузі фізичного виховання і спорту;
- дотримання принципів поєднання державного управління і самоврядування здобувачів.

III. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА МАСОВОГО СПОРТУ В УНІВЕРСИТЕТІ

3.1. Система організації фізичного виховання і масового спорту в Університеті передбачає:

- організацію та проведення загальних занять з дисципліни «Культура здоров'я особистості»;

- організацію роботи секцій за видами спорту.

3.2. Для забезпечення освітнього процесу та науково-дослідної роботи з фізичного виховання та масового спорту в Університеті на базі факультету фізичного виховання, спорту і здоров'я функціонують: спортивний комплекс, навчально-методичний кабінет, навчально-наукова лабораторія, спортивні майданчики біля гуртожитків Університету та інші підрозділи, що сприяють організації фізичного виховання здобувачів відповідно до законодавства України.

3.3. З метою реалізації національної доктрини розвитку освіти в Україні XXI ст. стосовно навчання людини відповідальному ставленню до власного здоров'я і здоров'я оточуючих як до найвищих індивідуальних і суспільних цінностей, забезпечення здоров'я людини в усіх її складових: духовній, соціальній, психічній та фізичній в Університеті для здобувачів освіти I курсу освітнього ступеня бакалавра для всіх спеціальностей запроваджено інтегрований курс «Культура здоров'я особистості» в обсязі 3 кредити ЄКТС.

Задля забезпечення безперервності та послідовності занять з фізичного виховання громадян різних вікових груп для здобувачів освіти I курсу освітнього ступеня бакалавра для всіх спеціальностей (окрім факультету фізичного виховання, спорту та здоров'я) заняття з фізичного виховання реалізуються у вигляді секційних занять за вибором здобувача освіти, в обсязі 2 аудиторних години на тиждень протягом навчального року. Обсяг годин планується в межах ставок доведених до факультету фізичного виховання, спорту та здоров'я.

Для організації навчального процесу у вигляді секційних занять всі здобувачі освіти I курсу мають обрати вид секційних занять відповідно переліку. Перелік секцій за поданням декана ФФВЗС розглядається навчально-методичною радою та затверджується Вченою радою університету. Викладачі відповідних кафедр факультету фізичного виховання, спорту та здоров'я на початку навчального року (протягом перших двох тижнів навчання) на підставі особистих заяв здобувачів освіти (Додаток 1) комплектують навчальні секції. Заступник декана факультету фізичного виховання, спорту та здоров'я з фізичного виховання формує наказ за заявами та разом із заявами здобувачів надає до навчально-методичного центру для перевірки та затвердження.

3.4. Для здобувачів освіти II курсу освітнього ступеня бакалавр заняття з фізичного виховання реалізуються у вигляді двох вибіркової дисциплін в обсязі 3 кредити ЄКТС кожна в обох семестрах внесених до вибіркової частини загальноуніверситетського каталогу та здійснюються відповідно до Порядку формування вибіркової складової індивідуального навчального плану здобувача (ІНПЗ) в розділі «Дисципліни вільного вибору здобувачів» (згідно додатку 2 «Положення про індивідуальний навчальний план здобувача» в обсязі 3 кредити ЄКТС на кожний семестр, затвердженим рішенням Вченої ради УДУ імені Михайла Драгоманова 26.01.2023 р., протокол №2).

3.5. Результати контролю успішності здобувачів та відвідування секційних занять реєструються за допомогою програмного модуля «ПС-студент» («ПС-

Журнал успішності») інформаційно-аналітичної системи «Деканат» ПП «Політек-СОФТ». У випадку припинення відвідування здобувачем занять без поважних причин (більше п'яти занять), викладачем секції подається рапорт до деканату.

3.6. Для здобувачів освіти III, IV курсу освітнього ступеня бакалавра і I-II курсу освітнього ступеня магістр для всіх спеціальностей (окрім факультету фізичного виховання, спорту та здоров'я) заняття з фізичного виховання реалізуються у вигляді добровільних відвідувань секційних занять за погодженням заступника декана з навчально-методичної роботи факультету фізичного виховання, спорту та здоров'я згідно розкладу секційних занять поза межами навчального плану без проведення підсумкового контролю успішності.

3.7. Заняття з фізичного виховання за певним видом спорту чи рухової активності проводяться відповідно до навчальних програм затверджених в встановленому порядку, за напрямками: спортивні ігри, плавання та активні заняття у воді, фітнес, єдиноборства та основи самозахисту.

3.8. При формуванні секцій враховуються: спортивні інтереси здобувачів освіти, їх стан здоров'я та спортивна кваліфікація, наявна спортивно-матеріальна база, кваліфікація викладачів факультету. Первинні дані щодо комплектування секцій за певним видом спорту чи фізичним навантаженням або спеціальних секцій фізичної реабілітації за станом здоров'я, як правило, отримуються шляхом тестування та анкетування здобувачів освіти.

3.9. Кількість здобувачів освіти в основній секційній групі має складати не менше 15 осіб, в іншому випадку за рішенням декана факультету фізичного виховання, спорту і здоров'я здобувачам освіти пропонується скоригувати свій вибір.

3.10. Секційні заняття для здобувачів освіти з послабленим станом здоров'я проводяться у спеціальних реабілітаційних групах кількістю не більше 12 осіб.

3.11. Зарахування здобувачів освіти до загальних або спеціальних реабілітаційних груп здійснюється на підставі медичного висновку Київської студентської поліклініки. Результати проходження планового медичного огляду у міській студентській поліклініці (до завершення першого семестру) є основним критерієм розподілу здобувачів освіти до основної чи спеціальної медичної групи. У процесі занять з фізичного виховання здобувачі освіти за станом свого здоров'я можуть переходити із медичної групи в основну та у зворотному порядку на підставі заяви та медичної довідки з Київської студентської поліклініки.

3.12. Секційні заняття за певним видом спорту чи фізичним навантаженням проводяться із здобувачами освіти згідно з розкладом навчальних занять, підписаним деканом і затвердженим проректором з навчально-методичної роботи.

3.13. Розклад навчальних занять з дисципліни «Культура здоров'я особистості» на факультетах Університету формується деканатами за поданням кафедр фізичного виховання з урахуванням пропускної спроможності спортивних та фізкультурно-оздоровчих споруд Університету, а також медико-біологічних

вимог процесу фізичного виховання щодо тижневої періодичності навчальних занять.

3.14. Факультет фізичного виховання, спорту та здоров'я і Центр гуманітарної та молодіжної політики для популяризації здорового способу життя студентської молоді сумісно організовують і проводять масові фізкультурно-спортивні заходи Університету за календарем спланованим на поточний навчальний рік.

Центр гуманітарної та молодіжної політики:

- інформує здобувачів і викладацький склад про заходи;
- організовує технічне забезпечення заходу;
- підготовка ведучого (за потреби);
- надає нагородну атрибутику.

Факультет фізичного виховання, спорту та здоров'я забезпечує проведення спортивно-масових заходів відповідними фахівцями та інвентарем.

IV. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

4.1. Основними формами навчальних занять з дисципліни «Культура здоров'я особистості» в Університеті є: практичні заняття, а також лекції (теоретичні заняття).

4.2. Організація лекцій здійснюють, зазвичай, в аудиторіях відповідного факультету Університету та викладають для курсу, спеціальності або групи. Тематика курсу лекцій визначається навчальною програмою з дисципліни «Культура здоров'я особистості».

4.3. На практичних заняттях викладач організовує детальний розгляд здобувачами освіти окремих теоретичних (методичних, організаційних) положень з обраного виду рухової активності, його спеціалізованих напрямів, масового спорту та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання визначених завдань. Практичні заняття проводяться в спортивних залах, на спортивних майданчиках, басейнах, тощо.

4.4. Самостійна робота здобувачів освіти регламентується навчальним планом і повинна становити не менше 1/2 та не більше 2/3 загального обсягу навчального часу. Зміст самостійної роботи визначається програмою секції методичними матеріалами в різних форматах, завданнями та вказівками викладача.

V. АТЕСТАЦІЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

5.1. Атестація з дисципліни «Культура здоров'я особистості» відбувається у формі, що визначено навчальним планом здобувачів.

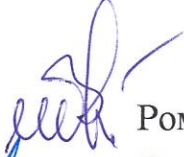
Атестація з фізичного виховання (секційні заняття) передбачає набір здобувачем освіти додаткових балів для підвищення свого рейтингу таким же чином, як і в гуртках, та відображається у підсумковому семестровому контролі. Поточний контроль здійснюється викладачами під час практичних занять. Дані поточного контролю виставляються в електронні журнали відповідальними за фізичне виховання на факультеті в кінці кожного місяця. Підсумковий контроль проводиться у формі семестрової атестації за результатами поточних рейтингових показників наприкінці навчального семестру.

5.2. Кількість балів, отриману здобувачами освіти при оцінюванні участі у спортивній діяльності враховують у рейтингах, відповідно до яких здобувачам призначають і виплачують академічні стипендії протягом наступних, після першого, навчальних семестрів, які складають за результатами останнього навчального семестру за кожним факультетом, курсом і за кожною спеціальністю на підставі успішності з кожного навчального предмета (дисципліни) з урахуванням участі у науковій та спортивній діяльності й громадському житті (додаток 4 Положення про стипендіальне забезпечення здобувачів, аспірантів і докторантів УДУ імені Михайла Драгоманова від 09 березня 2023 року).

5.3. Щосеместрове оцінювання підготовленості здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою.

5.4. Форми і методи проведення поточних контрольних заходів та критерії оцінювання виконання практичних завдань з обраного виду рухової активності визначаються кафедрами, що проводять заняття, включаються до робочих навчальних програм секцій і доводяться до відома здобувачів освіти на початку навчального року. Кафедри факультету фізичного виховання, спорту і здоров'я подають до деканатів відомості щодо участі здобувачів освіти у фізкультурно-оздоровчих та спортивно-масових заходах.

Погоджено:

Проректор з навчально-методичної роботи Роман ВЕРНИДУБ

Проректор з науково-педагогічної роботи Ростислав ДРАПУШКО

Начальник Навчально-методичного центру Алла РОМАНЧУК

Начальник юридичного відділу Геннадій РАШКОВСЬКИЙ

Ректорові
УДУ імені Михайла Драгоманова
члену-кореспондентові НАН України
академіку НАПН України
проф. Вікторові АНДРУЩЕНКУ
здобувача (ки)

(факультету, курсу, групи)

_____ (прізвище, ім'я та по батькові)

ЗАЯВА

Для занять з фізичного виховання у 20____/20____ навчальному році
прошу Вас включити мене до спортивної секції.

	ПЕРЕЛІК СЕКЦІЙ	Позначка про вибір
1.	Основи самозахисту та єдиноборства	
2.	Навчання та удосконалення плавання	
3.	Аквафітнес	
4.	Волейбол	
5.	Настільний теніс	
6.	Футбол	
7.	Ментальний фітнес (йога, пілатес, стретчинг)	
8.	Силовий та аеробний фітнес	

_____ (підпис здобувача)

_____ (дата)